

Миколаївський синдром. Зупинімо звіра!

Евген ТИЩУК

Що сталося з Миколаївщиною і її мешканцями? Який такий «вірус» насилля атакував край корабелів та хліборобів? Чому останнім часом саме цей регіон став осередком резонансних злочинів? Відповіді на ці та інші запитання намагався знайти під час відрядження наш власний кореспондент.

42

Як відомо, останнім часом широкого суспільного резонансу набув злочин, пов'язаний із жорстоким побиттям та згвалтуванням 29-річної Ірини Крашкової. У ньому підозрюються три особи із селища міського типу Врадівка Миколаївської області, двоє з

яких мільйонери (тепер уже колишні) районного відділу МВС. На Миколаївщині це не перший такий злочин, що вирізняється надзвичайною жорстокістю насильників щодо жертви. Він сколихнув усю країну. У 2012 році 9 березня жертвою насильників стала

Оксана Макар, яка внаслідок отриманих травм 29 березня пішла з життя. А є ще історія скаліченої Саші Попової... Коли дізнаєшся по телебаченню про такі жакливі трагедії, мимоволі замислюєшся: «Що це за тенденція здичавіння нашого світу?».

«Безславні покидьки»

Саме під такою назвою кілька років тому на екрани країни вийшов фільм культового американського режисера Квентіна Тарантіно, в якому розповідається про жорстокість нацистів та спробу ліквідації керівництва Третього Рейху. Назва блокбастера якнайкраще підходить для характеристики «нелюдів», котрі заради свого «збоченого» задоволення готові позбутися людського обличчя та піти на згвалтування і вбивство людей. Але звідки вони беруться, ці «нелюди»? Та де коріння злочинності?

Щоб відповісти на ці запитання, потрібно з'ясувати, а що саме поєднує насильників та вбивць. І відповідь тут на поверхні: рівень їхньої свідомості та культури, який їм прищепила в дитинстві так звана вулиця. До речі, не вона одна. Ще одним істотним чинником «зомбування» сучасної молоді є наше телебачення з його культом сили. Але про все по черзі.

За дослідженнями Миколаївського міського центру соціальних служб для молоді, 60 відсотків підлітків віддають перевагу відпочинку біля телевізора, переглядаючи бойовики, шоу-програми, спортивні передачі. 70 відсотків опитаних цікавляться лише розважальними журналами та газетами. З тих, хто читає книжки, 60 відсотків полюбляють фентезі, фантастику та детективи. Більшість опитаних переконані, що їхня праця не має бути занадто обтяжливою фізично, проте – давати добрий дохід!

На запитання, чим цікавляться та про що найчастіше розмовляють у своєму колі 16–17-річні підлітки, отри-

mano такі дані. На першому місці – секс та мобільні телефони. На другому – Інтернет і комп'ютерні ігри, на третьому – новинки кіноіндустрії, актори й популярна музика... З роками зазвичай додаються політика та спорт.

З огляду на такі захоплення стає зрозумілим, чому майже щоліта в Інтернеті з'являються нові відеоролики секс-вечірок неповнолітніх у місті Коблево Миколаївської області. Під час одного з таких «культурно-масових заходів» учасникам запропонували повністю роздягтися і знайти собі другу половинку. Переможцві пообіцяли приз аж у 200 гривень. І що ви думаєте, деякі пари настільки захопилися, що під оплески й вигуки натовпу почали займатися сексом. А де ж були власники того нічного клубу та, зрештою, наша міліція? Невже незрозуміло, що є межі легкої поведінки?

Якщо хочемо з'ясувати, чим живе сьогодні молодь, варто прислухатися до неї на вулицях. І не лише міста Миколаєва. Якщо, звісно, утямите. Бо важко уявити розмову двох чи трьох молодиків без «матюків». Звичайно, лаялися й раніше, проте тихо і не в громадських місцях.

Здавалося б, велика проблема! Лайка на комірні не висне! Але публічна зухвалість породжує відчуття безкарності. А юнак, що матюкається, і є викрадачем мобільників, а згодом перетворюється на агресивного «гопника», зрештою – насильника й убивцю. Усе це – ланки одного ланцюга. Ланцюга всездозволеності...

Сьогодні можна багато розмірковувати, чому так сталося й хто стоїть за тим, що у 80-х роках минулого сторіччя героєм вітчизняних кіноекранів стали славнозвісний Рембо та Конан-варвар. Гора м'язів, нецензурний сленг, стрілянина та багато крові. Одне слово, культ сили в його найяскравішому прояві. І саме з тих часів якось непомітно, але «конкретно і надовго» неформальними ліде-

рами та «активом» шкільних класів стали міцні нахабні двічники, котрі наслідували кіногероїв у всьому. Додали свого «жару» й російські «кіношедеври»: «Бригада», «Брат», які в середині 1990-х міцно вбили у свідомість юнаків, що тупа груба сила вирішує все. Адже ще вчора герої бавилися «наркотою» та пробували себе в рекеті, а через декілька серій вони вже депутати та мільйонери.

Пам'ятаєте, як у 1980-х сміялися над наївним бажанням деяких дітей стати космонавтами? Сьогодні ніхто не думає про підкорення Всесвіту та інші «дурниці». Прагматичність на межі цинізму, а замість професії – «модний» та не обтяжливий для себе стиль життя. Чому? Пояснення одне: зруйновано моральні шлюзи, які стримували вулкан хамства та насильства, що вирує в безоднях молодих душ, котрі прагнуть у будь-який спосіб здобути бажане. Стару систему виховання знищили, а нову так і не спромоглися збудувати. Крім того, до й під час статевого дозрівання юнакам і юнкам дохідливо не пояснили, де межі дозволеного.

Цитата

Знай же, що останніми днями настануть тяжкі часи. Будуть люди тоді самолюбні, грошолобні, зарозумілі, горді, богозневажники, батькам неслухняні, невдячні, непобожні, нелюбовні, запеклі, осудливі, нестримливі, жорстокі, ненависники добра, зрадники, нахабні, бундючні, що більше люблять розкоші, аніж люблять Бога, вони мають вигляд благочестя, але сили його відреклися. Відвертайся від таких! До них-бо належать і ті, хто пролазить до хат та зводить жінок, гріхами обтяжених, ведених усякими пожадливістями... [2 Тим. 3. (1-6)].

Лише саму зухвалість і побачила...

В Апеляційному суді Миколаївської області розглядається справа про побиття та зґвалтування Ірини Крашкової. Підсудними у владіївській справі проходять капітан міліції Євгеній Дрижак, лейтенант Дмитро Поліщук і таксист Сергій Рябіненко. Крім того, в прихованні злочину звинувачується заступник начальника ВРВС майор Михайло Кудринський. Проте лише Сергій Рябіненко визнав свою провину, і то – частково.

За словами держобвинувача у владіївській справі Наталії Висоцької, суд узяв до уваги і підтвердив докази зґвалтування та побиття Ірини Крашкової.

«Допитано всіх свідків обвинувачення, досліджено результати судово-медичних експертиз. У своїй сукупності ці докази підтвердили як факт заподіяння Ірині Крашковій тілесних ушкоджень і механізм їхнього заподіяння, так і факт зґвалтування», – зазначила Н. Висоцька.

На сьогодні прокуратура хоче стягнути з підсудних понад 10 тисяч гривень на покриття витрат з лікування постраждалої. Відповідний цивільний позов уже заявлений стороною держобвинувачення під час судового засідання.

Коментуючи подробиці закритого засідання, Ірина Крашкова повідомила про намір домагатися максимально суворого покарання для своїх кривдників.

Найбільше Ірину Крашкову на засіданні суду обурило реакція її кривдників, точніше – відсутність будь-якої реакції:

– Я хотіла побачити в їхніх очах бодай краплю жалю. Та де там – лише саму зухвалість і побачила.

«Чотири дні тривав процес, і два з них я проплакала. Мені важко, коли люди дивляться в очі та брешуть», – каже Ірина Крашкова.

Нагадаємо, мешканці Владіївки, щоб добитися справедливого розслідування, пікетували місцеву міліцію, організували штурм відділення, з посади усунуто керівника обласного управління міліції.

Мешканці Владіївки не мовчать, вони вимагають покарання винних, а також розслідування інших злочинів, скоєних на території району кілька років тому.

Фото Андрія ЛОХМАТОГО («Преступности.НЕТ»).

Статистика – ширма

У пресі прокурор Миколаївської області Андрій Курись повідомляє, що криміногенна ситуація в регіоні стабільна.

Цього висновку Андрій Миколайович дійшов, виходячи з того, що рівень тяжких злочинів у Миколаївському регіоні значно знизився. Так, кількість зареєстрованих (цікаво, а скільки незареєстрованих? – Авт.) умисних убивств зменшилася на 24 відсотки, тяжких тілесних ушкоджень – на 17.

– Водночас незначно підвищився рівень злочинності на 10 тисяч населення, – повідомив А. Курись на розширеному засіданні колегії прокуратури області.

На 32 відсотки зросла й кількість злочинів проти власності, у тому числі на 19 відсотків – крадіжок та грабежів.

Також відзначалося, що порівняно з першою половиною минулого року вдвічі (з 13 до 25 відсотків)

збільшилася кількість злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності людини, у тому числі з 5 до 13 відсотків – зґвалтувань.

Миколаївський прокурор визнав, що рівень розкриття умисних убивств у Миколаївській області залишає бажати кращого. На сьогодні слідству не вдалося з'ясувати, хто, як, коли й чому вчинив убивства, скоєні в нинішньому році, й 198 умисних убивств, скоєних у минулі роки. Мабуть, ця статистика, з якою міліціонери-перевертні вчовчидь знайомі, і є тією надійною «ширмою» для злочинного життя. Мовляв, 198 не розкрили, то й ще на один очі заплющать, так би мовити, по-свійському, побратському...

Досліджуючи тему, редакція «Віча» звернулася з листом до відділу взаємодії з правоохоронними органами та оборонної роботи Ми-

колаївської облдержадміністрації й попросила прокоментувати ситуацію щодо злочинності та її профілактики в області.

«За даними УМВС України в Миколаївській області в поточному році на 10 тис. населення по області зареєстровано 43,6 злочину (по Україні – 83,2). Це на 8,9 менше, ніж за аналогічний період 2012 року та на 12,6 відсотка – 2011 року», – стверджується в листі-відповіді начальника відділу взаємодії з правоохоронними органами та оборонної роботи Миколаївської облдержадміністрації Романа Фісуна.

За цим показником згідно з Оцінкою результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій за січень–березень 2013 року Миколаївська область з-поміж 27 регіонів України

посідає 14-те рейтингове місце. У деяких регіонах цей показник рівня злочинності значно вищий. Так, у місті Севастополі за цей період на 10 тис. населення зареєстровано 127,4 злочину; у місті Києві – 104,8; у АР Крим – 84,3; у Луганській області – 79,6; у Дніпропетровській – 77,7...

Сподіваюся, сухі факти статистики наведено в листі не для того, аби виправдати наявність в області резонансних злочинів та серйозної проблеми.

У листі також розповідається про взаємодію Миколаївської облдержадміністрації з правоохоронними органами з метою зменшення злочинності в області:

«У Миколаївській облдержадміністрації та районних державних адміністраціях області постійно взаємодіють з правоохоронними органами з питань забезпечення дотримання норм Конституції і законів України, забезпечення правопорядку, захисту прав і свобод громадян.

Для організації зазначеної взаємодії рішенням обласної ради прийнята обласна Комплексна програма профілактики злочинності та вдосконалення системи захисту конституційних прав і свобод громадян у Миколаївській області на 2011–2015 роки. Відповідні програми прийняті також у всіх містах та районах області...».

Слід визнати, що це не просто слова. За даними, які є в розпорядженні редакції «Віча», у 2012–2013 роках із місцевих бюджетів було профінансовано заходи обласної Комплексної програми профілактики злочинності та вдосконалення системи захисту конституційних прав і свобод громадян у Миколаївській області на 2011–2015 роки в обсязі 2,93 млн. гривень, у тому числі 800 тис. гривень – із обласного бюджету.

За рахунок коштів, виділених із бюджетів різних рівнів області, придбано 5 спецавтомобілів, встановлено 30 камер відеоспостереження, які працюють у цілодобовому режимі, та 130 стікерів для екстреного виклику міліції.

Для оперативного маневрування 27 нарядів постової служби обладнано системами позиціонування GPS, із них 17 авто та 10 піших.

Цікаво також, що на території Миколаївської області зареєстровано 137 громадських формувань з охорони громадського порядку й державного кордону, які об'єднують 3709 осіб. Члени цих формувань узяли участь у понад 950 рейдів та відпрацювань спільно з працівниками міліції, за їхньою участю розкрито 124 злочини, затримано 612 правопорушників.

То чого ж бракує миколаївським правоохоронцям для зменшення кількості злочинів в області, зокрема резонансних? До речі, 22 вересня в Інтернеті знову з'явилася інформація, що в Миколаївській області згвалтували 16-річну дівчину й до Новобузького районного відділу міліції надійшла заява від її матері...

Про...

Редакція «Віча» звернулася й до правлячого архієрея – митрополита Миколаївського та Очаківського ПИТИРИМА (Старинського), щоб він, як духовний і моральний авторитет регіону, прокоментував на сторінках нашого видання, що, на його погляд, призводить до таких злочинів і який вихід із цієї ситуації, на думку церкви.

На жаль, із канцелярії Миколаївської єпархії 6 вересня надійшов лист такого змісту: «Смт Врадіївка Миколаївської області належить до Вознесенської і Первомайської єпархії. Правильніше буде звернутися з цим запитанням безпосередньо в цю єпархію».

Та річ не в територіальному поділі парафій, як ми розуміємо...

Бліц-опитування

Олена МАТВЄЄВА, вчителька:

– Це все виховання. Я знайома з родиною Макар, і, на жаль, цій бідній дівчині не приділяли уваги з дитинства. Її дідусь, учитель історії в школі, знайшов собі молоду дружину, мати була зайнята своїм яскравим життям, а Оксані нічого не залишалось, як на трасу виходити... А то й до інтернату її здавали... Одне слово, нікому вона не була потрібна. Мені особисто дуже шкода цю дівчину.

А те, що у Врадіївці стався схожий злочин, гадаю, це збіг. Переконана, в інших областях не менше подібних до цього злочинів. Нещодавно читала миколаївську газету, в якій була така версія: мовляв, коли будували у 1980-х роках Миколаївський глиноземний завод, то на поселення привезли чимало звільнених з'єзків, згодом вони там отримали житло, і ось звідти коріння злочинності в Миколаєві. Мене ця стаття не переконала.

Я закінчила педагогічний інститут і впевнена, що головний чинник злочинності – це відсутність виховання. Коли в родині є любов, там дитину чують, піклуються про неї. Якщо батьки й педагоги виховують дитину, й передовсім власним прикладом, усе буде гаразд у майбутньому в цих хлопців і дівчат. Я в цьому переконана.

Редакція «Віча» провела бліц-опитування мешканців і гостей міста Миколаєва щодо причин резонансних злочинів у регіоні. До всіх учасників ми звернулися із запитаннями: «Чому таке в Миколаївській області відбувається – згвалтування, вбивства? І хто в цьому винен?».

Максим ЗАРЕЦЬКИЙ, студент:

– Гадаю, це все безкарність. У державі має бути закон один для всіх. Це те, на чому тримається цивілізоване суспільство. Люди ж бачать, як поведуться міліціонери, судді, прокурори, чиновники, й думають: а чому я маю бути законослухняним? Риба гниє з голови! Уявіть собі, чи можливо, щоб злочин, подібний до врадіївського, стався у США, Німеччині чи Англії? Щоб їхні поліцейські гвалтували та вбивали мешканців? Таке важко уявити. Ось чому нам потрібні євростандарти життя, мислення, захищеності.

Я часто стикаюся з тим, що наші правоохоронні органи не бажають розслідувати злочини. Тобто тим, чим вони мають займатися зі службового обов'язку. А вони йдуть на патрулювання передовсім, щоб заробити гроші, а не захистити людей. Ось у моєї знайомої вкрали дорогий мобільний телефон, вона написала заяву про крадіжку до міліції. І ви думаєте, знайшли чи бодай пообіцяли знайти?! У міліції відразу заявили, що шукати його марно. А коли ми в компанії йдемо з сигаретою та пляшкою пива, починається шантаж. Мовляв, ми порушуємо порядок, мовляв, заберемо до відділення, а там живого місця на тобі не залишиться.

Замість епілогу

У 2000 році в селі Болеславчик Первомайського району Миколаївської області спалахнула загадкова епідемія токсикодермії, яка вразила 208 дітей дошкільного й молодшого шкільного віку та 170 дорослих, котрі мешкають у цій місцевості. Тоді серед причин отруєння називали забруднену воду з колодязів та свердловин, куди могли потрапити рештки ракетного палива, а також несанкціоновану переробку місцевими мешканцями залишків ракетного обладнання тощо. Річ у тім, що 2001 року в Первомайську знищили останню шахтно-пускову установку міжконтинентальної балістичної ракети РС-22. На сьогодні таких 15-метрових шахт діаметром до 2 метрів, захованих під колгоспними полями, понад 80. Скажете, «где имение, а где наводнение»?

Перебуваючи в Первомайському районі (розташованому, до речі, поруч зі сумнозвісною Врадівкою), не раз чув, що токсичне ураження людей триває, хоча й не інтенсивне.

Цікаво, що ще в 2000-х роках мені вдалося ознайомитися із секретною доповідною запискою начальника медичної служби однієї з ракетних армій, полковника медичної служби. У ній стверджувалося, що рівень захворюваності серед військовослужбовців, задіяних на де-

монтажних роботах і в спорудах, де зберігалися ядерні боєприпаси, зріс у 4 рази, а в тих, хто працював безпосередньо з компонентами ракетного палива, – в 6 разів!

Отже, якщо врахувати рух ґрунтових підземних вод, а також споживання місцевої сільськогосподарської продукції, то підступи спровокованого екологічним забрудненням так званого «вірусу» насилля в області вже не здаватимуться такими фантастичними. Адже відомо, що в разі тривалого отруєння невеличкими дозами настає апатичний стан, зниження розумових здібностей до напівідіотичного стану, іноді трапляються напади, прояви органічного психічного розладу... А згадайте сюжет одного з фільмів суперпопулярного серіалу «Каменська». Симпатична майор міліції, вивчаючи різке погіршення криміногенної ситуації в певних районах російської столиці, дійшла несподіваного, на перший погляд, висновку: люди, котрі там проживають, зазнають цілеспрямованого психічного впливу. Подальше розслідування підтвердило здогад геніального аналітика. Москвичів піддавали обробці спеціальним випромінюванням, яке посилювало їхню агресивність. Ясна річ, це – художній вимисел. Але чи такий він вже далекий від нашого життя?...

Вважаю, це інформація до роздумів відповідним структурам. Рік тому в Первомайському районі шукачі кольорових металів розрили декілька шахтно-пускових установок міжконтинентальних балістичних ракет. Був скандал, були звернення мешканців сіл до владних структур і правоохоронних органів...

Як хочеться, щоб знезаразили ґрунти, засипали ями й одразу... суспільство позбулося виразок, люди перестали матюкатися, гвалтувати та вбивати, зрозуміли цінність життя, свободи й гідності. На жаль, знезараження свідомості – процес складніший. Незрівнянно триваліший і трудомісткіший. Він потребує чіткого усвідомлення того, що ніщо не минає безслідно й обернеться бумерангом – чи то мат, чи то брехня, чи насильство. А ще – спокутування смертних гріхів. Цих ям, ой, як не просто позбутися.

Р. С. Ми не досліджували, в яких родинах виховувалися злочинці Миколаївщини. Чому й кому спало на думку гвалтувати жінок і намагатися їх вбивати. Може, це наслідки за давніх психічних травм хлопців-мажорів і параноїдальних марень правоохоронців-невдах? Очевидно одне: середовище, де вони скоїли ці злочини, хворе, але намагається очиститися. І це вселяє надію на те, що не всіх уразив «вірус» насилля.

Усе робиться для того, щоб «розкрутити» тебе чи твоїх батьків на гроші. Це просто узаконений рекет! Скажіть, навіщо нам така міліція? Кого вона охороняє? Після подій у Врадівці, гадаю, міліція нині існує, щоб охороняти лише себе, хоч як це парадоксально.

Отже, вважаю, потрібно на законодавчому рівні зробити так, щоб наші правоохоронні органи займалися суто своєю справою – забезпечували громадський порядок та захищали громадян.

Валентина ВОЙТЮК, пенсіонерка:

– Вважаю, що все це – наслідки відсутності моралі. У нас у країні немає морального авторитету. На кого рівнятися молоді? А подивіться наше телебачення, що там показують, що рекламують?! «Іж, пий, жуй...» чи шукай насолоду від чогось!

Також вважаю, що наші правоохоронні органи нічого не роблять для підтримання порядку. Лише набивають собі гаманці. На кого вони перетворилися? З ними сьогодні просто небезпечно мати справу. Хто йде туди служити? Який їхній рівень? На мій погляд, це найперші хулігани, двічники, невдахи. То що ми від них очікуємо?

Сьогодні наше суспільство духовно деградує. У багатьох людей нема ні совісті, ні сорому. Гадаю, якби люди посправжньому вірили в Бога, такого не сталося б. Нам потрібне зцілення вірою, потрібні моральні авторитети. Без цього нашому суспільству неможливо просуватися вперед, а в нашій країні немає світлого майбутнього.

Микола ФОТУЙМЯ, колгоспник:

– Наша держава сьогодні дуже мало уваги приділяє патріотичному вихованню молоді. Згадайте радянські часи: ми всі були патріоти, марширували, одягали протигаз, збирали макулатуру, металобрухт, їздили до колгоспів, допомагали збирати врожай. Хіба в нас був вільний час на всілякі дурниці? До речі, в чомусь цю систему виховання позичив Ізраїль.

Там сьогодні всі служать у збройних силах – і хлопці, і дівчата. А армія – це школа життя, школа патріотизму. Якщо наша молодь буде зайнята, хіба в неї буде час на дурниці? А нині ніхто нікому не потрібен. Державі не потрібна молодь, молоді не потрібна держава. Як сьогодні кажуть: там де краще живеться, там моя країна. Із цього починається моральне розкладання молоді. Мажор ти чи міліціонер, якщо в тебе немає нічого святого, то що з такої людини взяти? Ось і починається деградація суспільства. І наша Миколаївська область не виняток. Це все відбувається в масштабах країни.

Гадаю, це інформація до роздумів для наших державних мужів. Потрібно не на словах, а на ділі турбуватися про молодь, про міліцію, військових, про своїх ветеранів. А головне: треба зі школи виховувати дітей у дусі патріотизму. З цього все й починається...